

 <p>БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРТИЗАЦИЯ</p>	<p>ПРОЕКТ НА БЪЛГАРСКИ СТАНДАРТ</p>	<p>прБДС</p> <p>4530</p>
	<p>БЕБЕШКИ ОБУВКИ И ОБУВКИ ЗА ДЕЦА Изисквания</p>	
<p>ICS 61.060</p>		<p>Заменя БДС 4530:1981</p>
<p>Infants' and children's footwear - Requirements</p>		
<p><u>ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ:</u> Този документ е проект на БДС 4530:2018 на етап „Обществено допитване“ за получаване на становища по неговото съдържание. Документът не трябва да се разглежда като български стандарт.</p> <p>Този проект е актуален до 11.11.2018 г.</p> <p>Когато този документ се одобри, неговото съдържание може да бъде различно от това на проекта</p>		
<p style="text-align: right;"><i>Стр. 1, вс. стр. 16</i></p>		

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	3
Въведение	4
1 Обект и област на приложение	5
2 Нормативни позовавания	5
3 Термини и определения	7
4 Класификация	7
5 Изисквания	8
5.1 Безвредност	8
5.2 Общи изисквания	10
5.3 Изисквания към съставните части	10
5.4 Изисквания към готовата обувка	12
6 Правила за приемане и вземане на проби	14
7 Опаковка и маркировка	14
8 Съхранение и транспорт	15
9 Гаранционни условия	15
Библиография	16

ПРЕДГОВОР

Този български стандарт е разработен с участието на БИС/ТК 11 „Кожи, кожени и обувни изделия“.

Този стандарт заменя и отменя БДС 4530:1981, който е претърпял основна техническа преработка.

ПРОЕКТ

ВЪВЕДЕНИЕ

Този документ е разработен с цел да осигури обувната индустрия с ръководство, въз основа на което производителите и търговците да могат да преговарят. Стандартът определя основните изисквания към бебешките и детски обувки, като приоритетно са посочени изискванията за безопасност, както и допълнителните изисквания за осигуряване на експлоатационните характеристики, като се има предвид краткосрочната употреба на този вид обувки.

ПРОЕКТ

1 Обект и област на приложение

Стандартът се отнася за бебешки обувки с меки и твърди ходила, обувки за прохождащи деца, обувки за малки деца и обувки за училищна възраст. Стандартът се отнася и за детски обувки изцяло от гума или изцяло от пластмаса, предназначени за плаж, водни басейни, отворени обувки – сандалети (сандали), пантофи.

2 Нормативни позовавания

Следните документи, изцяло или частично, са позовани нормативно в този документ и са задължителни за неговото прилагане. За датираните позовавания се прилага само цитираното издание. За недатираните позовавания се прилага последното издание на позовавания документ (включително измененията).

БДС 515:2018	<i>Обувки. Изисквания</i>
БДС 11090:1973	<i>Кожа и обувки. Термини и определения на дефектите при обработка</i>
БДС 14800:1991	<i>Калъпи за обувки. Форма и размери</i>
БДС 16922:1989	<i>Обувки. Термини и определения на дефектите</i>
БДС EN 71-1	<i>Безопасност на играчки. Част 1: Механични и физични свойства</i>
БДС EN 1811	<i>Сравнителен метод за изпитване отделянето на никел, съдържащ се в изделия, поставени в продупчени части от човешкото тяло, и продукти, предназначени за директен и продължителен контакт с кожата</i>
БДС EN 12472	<i>Метод за симулиране на изтриване и корозия за откриване отделянето на никел от продукти с покритие</i>
БДС EN 12770	<i>Обувки. Методи за изпитване на ходила. Съпротивление на изтриване</i>
БДС EN 12868	<i>Изделия за отглеждане на малки деца. Метод за определяне отделянето на N-нитрозамини и на N-нитрозируеми вещества от биберони за хранене и биберони-зальгалки от еластомер или каучук</i>
БДС EN 13400 ¹⁾	<i>Обувки. Местоположение за вземане на проби, подготовка и продължителност на кондициониране на проби и пробни тела</i>
БДС EN 13520	<i>Обувки. Методи за изпитване на саи, подплати и стелки. Устойчивост на изтриване</i>
БДС EN 13571	<i>Обувки. Методи за изпитване на саи, подплати и стелки. Здравина на раздиране</i>
БДС EN 14602	<i>Обувки. Методи за изпитване за оценяване на екологични критерии</i>
БДС EN 16732	<i>Ципове. Изисквания</i>
БДС EN ISO 4044	<i>Обработени кожи. Химични изпитвания. Подготовка на проби за химични изпитвания (ISO 4044)</i>
БДС EN ISO 105-E04	<i>Текстил. Изпитвания за устойчивост на цвета. Част E04: Устойчивост на цвета на пот (ISO 105-E04)</i>
БДС EN ISO 13287	<i>Лични предпазни средства. Обувки. Метод за изпитване на устойчивост на плъзгане (ISO 13287)</i>
БДС EN ISO 14184-1	<i>Текстил. Определяне на формалдеhid. Част 1: Свободен и хидролизиран формалдеhid (метод на екстракция с вода) (ISO 14184-1)</i>
БДС EN ISO 14362-1	<i>Текстил. Методи за определяне на някои ароматни амини от азобагрила. Част 1: Откриване на някои използвани азобагрила със и без екстракция на влакната (ISO 14362-1)</i>

¹⁾ НАЦИОНАЛНА ЗАБЕЛЕЖКА: Към момента на разработване на настоящия стандарт налице е прБДС EN ISO 17709 (ISO 17709:2004), който ще замени БДС EN 13400.

БДС EN ISO 14362-3	<i>Текстил. Методи за определяне на някои ароматни амини от азобагрила. Част 3: Откриване на някои използвани азобагрила, които могат да отделят 4-аминоазобензен (ISO 14362-3)</i>
БДС EN ISO 14389	<i>Текстил. Определяне съдържанието на фталат. Метод с тетраhydroфуран (ISO 14389)</i>
БДС EN ISO 17070	<i>Обработени кожи. Химични изпитвания. Определяне на съдържанието на тетраxлорофенол-, триxлорофенол-, диxлорофенол-, моноxлорофенол-изомери и пентаxлорофенол (ISO 17070)</i>
БДС EN ISO 17072-1	<i>Обработени кожи. Химично определяне съдържанието на метал. Част 1: Екстрахирани метали (ISO 17072-1)</i>
БДС EN ISO 17075-1	<i>Обработени кожи. Химично определяне съдържанието на хром(VI) в обработени кожи. Част 1: Колориметричен метод (ISO 17075-1)</i>
БДС EN ISO 17075-2	<i>Обработени кожи. Химично определяне съдържанието на хром(VI) в обработени кожи. Част 2: Хроматографски метод (ISO 17075-2)</i>
БДС EN ISO 17226-1	<i>Обработени кожи. Химично определяне на съдържанието на формалдехид. Част 1: Метод чрез използване на високоефективна течна хроматография (ISO 17226-1)</i>
БДС EN ISO 17226-2	<i>Обработени кожи. Химично определяне на съдържанието на формалдехид. Част 2: Метод чрез използване на колориметричен анализ (ISO 17226-2)</i>
БДС EN ISO 17234-1	<i>Обработени кожи. Химични изпитвания за откриване на определени видове азобагрила в обагрени кожи. Част 1: Откриване на определени ароматни амини, получени от азобагрила (ISO 17234-1)</i>
БДС EN ISO 17234-2	<i>Обработени кожи. Химични изпитвания за откриване на определени видове азобагрила в обагрени кожи. Част 2: Определяне на 4-аминоазобензен (ISO 17234-2)</i>
БДС EN ISO 17694	<i>Обувки. Методи за изпитване на горни части (саи) и подплати. Устойчивост на огъване (ISO 17694)</i>
БДС EN ISO 17697	<i>Обувки. Методи за изпитване на горни части (саи), подплати и стелки. Здравина на шева (ISO 17697)</i>
БДС EN ISO 17700	<i>Обувки. Методи за изпитване на саи, подплати и стелки. Устойчивост на цвета на триене (ISO 17700)</i>
БДС EN ISO 17707	<i>Обувки. Метод за изпитване на ходила. Устойчивост на огъване (ISO 17707)</i>
БДС EN ISO 17708	<i>Обувки. Методи за изпитване на готова обувка. Здравина на залепване на саята към ходилото (ISO 17708)</i>
БДС EN ISO 18218-1	<i>Обработени кожи. Определяне на етоксилирани алкилфеноли. Част 1: Директен метод (ISO 18218-1)</i>
БДС EN ISO 18218-2	<i>Обработени кожи. Определяне на етоксилирани алкилфеноли. Част 1: Индиректен метод (ISO 18218-2)</i>
БДС EN ISO 18254-1	<i>Текстил. Метод за откриване и определяне на алкилфенолетоксилати (APEO). Част 1: Метод, използващ високоефективна течна хроматография с масспектрометър (HPLC - MS) (ISO 18254-1)</i>
БДС EN ISO 19952	<i>Обувки. Речник (ISO 19952)</i>
БДС EN ISO 20347	<i>Лични предпазни средства. Работни обувки (ISO 20347)</i>
СД CEN/TR 16741	<i>Текстил и текстилни продукти. Ръководство по здравни и екологични въпроси във връзка с химичния състав на текстилните продукти за дрехи, обзавеждане на дома и тапицерия</i>
СД CEN ISO/TR 16178	<i>Обувки. Потенциална възможност за наличие на критични субстанции в обувките и техните съставни части (ISO/TR 16178)</i>

СД CEN ISO/TS 16181	<i>Обувки. Критични субстанции с потенциална възможност за наличие в обувките и техните съставни части. Определяне на фталати в материали за обувки (ISO/TS 16181)</i>
СД CEN ISO/TS 16186	<i>Обувки. Потенциално съдържащи се критични субстанции в обувките и техните съставни части. Метод за изпитване за количествено определяне на диметилфумарат (DMFU) в материалите за обувката (ISO/TS 16186)</i>
СД CEN ISO/TS 16190	<i>Обувки. Потенциална възможност за наличие на критични субстанции в обувките и техните съставни части. Метод за изпитване за количествено определяне на полициклични ароматни въглеводороди в материалите за обувки (ISO/TS 16190)</i>
СД CEN ISO/TR 20572	<i>Обувки. Изисквания към съставни части на обувки. Аксесоари (ISO/TR 20572)</i>
СД CEN ISO/TR 20879	<i>Обувки. Изисквания за съставни части на обувки. Горни части (саи) (ISO/TR 20879)</i>
СД CEN ISO/TR 20880	<i>Обувки. Изисквания за съставни части на обувки. Ходила (ISO/TR 20880)</i>
СД CEN ISO/TR 20882	<i>Обувки. Изисквания за съставни части на обувки. Подплати и стелки (ISO/TR 20882)</i>
СД CEN ISO/TR 20883	<i>Обувки. Изисквания за съставни части на обувки. Кленки (ISO/TR 20883)</i>
СД CEN ISO/TR 22648	<i>Обувки. Изисквания за съставни части на обувки. Фортове и бомбета (ISO/TR 22648)</i>
СД ISO/TS 19407	<i>Обувки. Оразмеряване. Превръщане на системите за оразмеряване</i>
СД ISO/TS 19408	<i>Обувки. Оразмеряване. Речник и терминология</i>

3 Термини и определения

За целите на този документ се прилагат термините и определенията, дадени в БДС EN ISO 19952, СД ISO/TS 19408, БДС 11090:1973 и БДС 16922:1989.

4 Класификация

4.1 Според метода на закрепване на ходилата обувките са:

- със залепени ходила;
- с шити ходила;
- с лепено – шити ходила;
- с директно лети ходила.

4.2 По размери и групи обувките се класифицират съгласно БДС 515:2018 таблица 1. Пълнотата на обувките е съгласно БДС 14800:1979.

4.3 По размери и възрастови групи обувките се класифицират:

4.3.1 Обувки за деца до 3 години (тип А)

- с размер 100 mm - 115 mm обувки за непроходили деца;
- с размер 115 mm - 165 mm за обувки за проходили деца.

4.3.2 Обувки за деца от 3 - 14 години с размер от 165 mm - 260 mm (тип В).

5 Изисквания

5.1 Безвредност и безопасност

5.1.1 Безвредност (за обувки тип А и В)

Обувките не трябва да имат неблагоприятно въздействие върху здравето и хигиената на ползвателя. Те трябва да са изработени от материали като кожа, текстил, или текстил с покритие от пластмаса или каучук, за които е доказано, че са с подходящ химичен състав. При предвидими условия на обичайна употреба, материалите не трябва да отделят или да се разрушават, като освобождават продукти, за които е известно, че са токсични, канцерогенни, мутагенни, алергени, токсични за репродуктивността или вредни по друг начин.

Вземането на проби за химични изпитвания се извършва в съответствие с БДС EN 14602 и БДС EN ISO 4044.

Информацията, с която се заявява, че продуктът е безвреден при поискване трябва да бъде проверена. Безвредността на бебешките и детски обувки се доказва при поискване най-малко с изпитване на следните характеристики от таблица 1:

Таблица 1 – Изисквания за безвредност на бебешки и детски обувки

Характеристика	Метод на изпитване	Изисквания
Съдържание на азобагрила (материали от естествени влакна, синтетични влакна, естествени и синтетични кожи)	кожи БДС EN ISO 17234-1 и БДС EN ISO 17234-2 текстил БДС EN ISO 14362-1 и БДС EN ISO 14362-3	кожи: ≤ 30 mg/kg текстил: ≤ 20 mg/kg Не трябва да се използват забранени багрила, които са канцерогенни мутагенни или токсични за репродуктивността, съгласно CEN/TR 16741. Не трябва да се използват дисперсни багрила с възможност за предизвикване на реакции на свръхчувствителност съгласно CEN/TR 16741.
Съдържание на хром (VI) (материали от естествена кожа)	БДС EN ISO 17075-1 и БДС EN ISO 17075-2	< 3 mg/kg
Съдържание на формалдехид	кожи БДС EN ISO 17226-1 и БДС EN ISO 17226-2 текстил и текстил с покритие БДС EN ISO 14184-1	подплати и стелки и съставни части в директен контакт с кожата обувки с размер < 165 mm: ≤ 20,0 mg/kg; обувки с размер ≥ 165 mm: ≤ 75,0 mg/kg други съставни части: ≤ 150 mg/kg
Биоциди – съдържание на хлорирани феноли (PCP, TeCP, TriCP), (материали от естествени и синтетични влакна, естествени кожи) – диметилфумарат (за естествени и синтетични материали)	БДС EN ISO 17070 СД CEN ISO/TS 16186	не се открива ≤ 0,1 mg/kg
Фталати (DEHP, DNOP, BBP, DBP, DINP, DIDP) (кожи, обувки от текстил с покритие, естествени влакна, полимери)	БДС EN ISO 14389 СД CEN ISO/TS 16181	За деца с размер ≥ 165 mm: < 0,1 % (m/m) За деца с размер < 165 mm: < 0,05 % (m/m) сумарно количество: < 1000 mg/kg
Полициклени ароматни въглеводороди (PAH), ограничени съгласно Регламент (ЕО) 1907/2006 (обувки от пластмаса или синтетичен каучук, обувки от текстил с покритие от пластмаса или каучук или покритието на кожа и текстил в обувките)	СД CEN ISO/TS 16190	За всички PAH, ограничени съгласно Регламент (ЕО) № 1907/2006 – максималната индивидуална концентрация трябва да бъде За деца с размер ≥ 165 mm: < 1,0 mg/kg За деца с размер < 165 mm: < 0,5 mg/kg – максималната сумарна обща концентрация за 18-те изброени PAH трябва да бъде: За деца с размер ≥ 165 mm: < 10,0 mg/kg За деца с размер < 165 mm: < 1,0 mg/kg

Таблица 1 – продължение

Нитрозамини (за обувки от естествен или синтетичен каучук)	БДС EN 12868; или БДС EN 14602	Всички изброени в Решение (ЕС) 2016/1349 нитрозамини не трябва да се откриват в обувки от естествения и синтетичен каучук
Нонилфеноли (NP) нонилфенолетоксилат (NPEO) (текстил, кожи и кожи и текстил с покритие)	кожи БДС EN ISO 18218-1 и БДС EN ISO 18218-2 текстил БДС EN ISO 18254-1;	Текстил и кожи <0,1 % (1000 mg/kg)
Подлежащи на екстракция метали	БДС EN ISO 105-E04 – екстракция БДС EN ISO 17072-1 за кожа ICP-MS, ICP-OES за текстил и пластмаса	За деца с размер ≥ 165 mm: -арсен $\leq 1,0$ mg/kg - хром (за текстил) $\leq 2,0$ mg/kg - мед $\leq 50,0$ mg/kg - никел $\leq 1,0$ mg/kg - кадмий $\leq 0,1$ mg/kg За деца с размер < 165 mm: -арсен $\leq 0,2$ mg/kg - хром (за текстил) $\leq 1,0$ mg/kg - мед $\leq 25,0$ mg/kg - никел $\leq 1,0$ mg/kg - кадмий $\leq 0,1$ mg/kg
Метални аксесоари	БДС EN 1811	Миграцията на никел от никелови метални сплави, които са в пряк и продължителен контакт с кожата, трябва да е по-малко от $0,2 \mu\text{g}/\text{cm}^2/\text{седмица}$
ЗАБЕЛЕЖКА: Информация за критичните субстанции в обувките и техните съставни части може да се намери в таблица 1 на СД CEN ISO/TR 16178. Допустимите стойности на тези субстанции могат да се намерят в СД CEN/TR 16741 или Решение 2016/1349 на ЕС за установяване на екологичните критерии за присъждане на екомаркировката на ЕС за обувни изделия [1].		

5.1.2 Безопасност (за обувки тип А)

Обувките не трябва да съдържат потенциално опасни остри ръбове или заострени върхове. Не се допуска поставянето на помпони (пискюли, топчета) като аксесоар в бебешките обувки. Всички обувки, предназначени за деца под 3 години (с размер < 165 mm) и съдържащи малки части, трябва да бъдат изпитни за малки части съгласно БДС EN 71-1, за да се избегне рискът от поглъщане и задушаване. Като малки части могат да се считат за декоративни елементи, аксесоари, катарамии, панделки, капси, теглич на ципа и др. Изпитване на усукване и опън се прилага за всички части, за които има риск да бъдат захванати от детето най-малко с палеца и показалеца или със зъбите.

Изпитването за малки части съгласно БДС EN 71-1 включва:

- цилиндър за малки части;
- изпитване на усукване;
- изпитване на опън при 70 N.

Краищата на връзки за обувки, когато се използват за бебешки обувки, трябва да се изпитат за здравина на закрепване по метода за изпитване на „малки части“.

Всички катарамии, трябва да са с пришит (покрита) долна част на щифта за закопчаване, за да не може щифтът да се отдели и да стане „малка част“.

Циповете трябва да изпълняват изискванията на БДС EN 16732 за да осигурят надеждно закрепване и да не се отделят малки части от тях. Всички ципове трябва да имат функционален механизъм в горния край, за предотвратят изваждане на плъзгача. Циповете за бебешки обувки и малки деца:

- не трябва да съдържат остри ръбове или върхове;
- не трябва да имат канали за лесно изваждане на плъзгача;
- тегличът на ципа не трябва да има възможност за лесно отскубване;

- когато ципът е отворен, плъзгачът не трябва да може да се изважда при издърпване, усукване или плъзгане през който и да е елемент от ципа.

Таблица 2 – Изисквания за безопасност на малки части

Характеристика	Метод на изпитване	Изисквания
Изпитване на малки части и декоративни елементи	БДС EN 71-1	Изпитване на усукване: 0,45 Nm за 10 s в двете посоки Изпитване на опън: 70 N да няма отделяне на частта
Ципове-закрепване на теглича	БДС EN 16732	≥ 70 N
Закрепване на краищата на връзките	БДС EN 71-1	80 N да няма отделяне на краищата

Производителите на обувки за деца под 3 години (обувки тип А) трябва да направят оценка на риска и да изпитат обувките за малки части при наличие на аксесоари, смяна на вида на всеки аксесоар или съставни части на обувки като ципове, катарамы, закопчалки и други, за които има риск да се разрушат и да отделят малки части.

5.2 Изисквания към конструкцията

Обувките трябва да са конструирани така, че да осигуряват удобство на стъпалото. Стъпалото на малките деца е сравнително по-широко в предната част, особено в областта на пръстите и по-тясно в областта на петата. Обувките трябва да са с подходяща дължина, широчина и височина в областта на пръстите, за да не предизвикат отклонение в строежа и функциите на стъпалото на подрастващото дете.

ЗАБЕЛЕЖКА: По данни на ортопедите нарастването на стъпалото на деца на възраст под 16 месеца нараства с повече от 1/2 размер на обувка за два месеца; размерът на стъпалата на прохождащи деца на възраст от 16-24 месеца нараства средно с повече от 1/2 размер на обувка на всеки три месеца; за деца на възраст от 24 до 36 месеца това нарастване е 1/2 размер на обувка на всеки четири месеца, а при деца над 3 години нарастването на размера е с 1/2 размер на обувка на всеки 4-6 месеца.

Бебетата и пълзящите деца не се нуждаят от обувки, а само от терлици или топли чорапи, или тип „буйки“ от мека кожа, които не стягат стъпалото и са достатъчно гъвкави. Конструкцията на обувките трябва да се доближава максимално до формата на детското стъпало.

Обувките за прохождащи деца на възраст от 9 месеца до 3 години трябва да бъдат леки, тъй като при прохождение децата изразходват значителна енергия. Ходилото на тези обувки трябва да бъде гладко и устойчиво, защото гладкото ходило дава по-малко сцепление с ходилната повърхност, което ще улесни ходенето на малкото дете. Обувките трябва да бъдат с достатъчна височина в областта на пръстите, за да съответстват добре на формата на стъпалото. В областта на петата се препоръчва обувката да бъде затворена и да осигурява стабилност на стъпалото при ходене.

Конструкцията на обувките за деца над 3 години може да бъде различен тип: ежедневни, спортни, сандали, обувки за планина и др. От съществено значение е обувките да дават възможност за свободно нарастване на стъпалото, добри хигиенни характеристики, да бъдат гъвкави и удобни.

5.3 Изисквания към съставните части на обувките

5.3.1 Горни части (саи)

Обувките за прохождащи деца на възраст от 9 месеца до 3 години (обувки тип А), трябва да притежават добри хигиенни свойства, тъй като стъпалата на тези деца отделят повече пот. За това се препоръчва този вид обувки да се произвеждат от естествени материали с високи хигиенни характеристики.

Лицевите материали за горните части (саите) на обувки (тип В) са естествени лицеви кожи, текстилни материали или текстил с покритие от пластмаса или каучук с високи хигиенни характеристики, предназначени за обувната промишленост.

Горните части (саите) за обувки (тип В) трябва да отговарят на съществените и допълнителните изисквания от СД CEN ISO/TR 20879.

5.3.2 Подплати и стелки

Подплатите и стелките на детските обувки се изработват от естествени кожи за подплата, текстилни материали или текстил с покритие от пластмаса или каучук с високи хигиенни характеристики, предназначени за обувната промишленост. Обувките (тип А) се произвеждат с подплата от естествена кожа или текстил. Подплатите на обувките (тип А и В) трябва да отговарят на съществените и допълнителните изисквания от СД CEN ISO/TR 20882.

5.3.3 Бомбета и фортове

Бомбетата се изработват от термопластични материали, естествена кожа или текстил. Фортовете се изработват от лефа, текстил, термопластични материали или гьон.

Бомбетата и фортовете от термопластични материали трябва да отговарят най-малко на изискванията от СД CEN ISO/TR 22648:

5.3.4 Табани

Табаните се изработват от гьон, лефа, тексон, текстил и могат да се комбинират и подсилват с полутабан от пластмаса, картон, стъклопласти и други.

В зависимост от материала и метода на закрепване табаните трябва да имат дебелини съгласно таблица 4.

Табаните трябва да отговарят на съществените и допълнителните изисквания на СД CEN ISO/TR 20572.

5.3.5 Кленки

Не се изисква поставяне на кленки в следните случаи:

- бебешки обувки с размер под 120 mm;
- обувки с лицева част от текстил;
- обувки тип „балеринки“;
- обувки за плаж;
- спортни обувки.

Кленката се изработва от пластмаса, картон - прешпан, дърво - самостоятелно или в комбинация, и в зависимост от функционалното предназначение на обувката може да се постави стоманена пружинена пластина, стъклопласт или друг укрепващ елемент. При обувки за деца в училищна възраст (над 6 години) се изисква поставянето на кленки от термополиуретан/полиамид.

Кленките трябва да отговарят на изискванията на СД CEN ISO/TR 20883.

5.3.6 Ходила

Ходилата трябва да отговарят най-малко на съществените и допълнителните изисквания на СД CEN ISO/TR 20880.

В зависимост от материала и метода на закрепване ходилата трябва да имат дебелини съгласно таблица 3.

Таблица 3 – Дебелина на табаните и ходилата в зависимост от материала и метода за закрепване

Наименование на детайлите	Материали	Метод за закрепване	Дебелина, mm, не по-малко от			Забележка
			деца от 1 до 3 г.	деца от 4 до 6 г.	училищна възраст	
Ходило	Гьон-крупон	Трандафорен, допелен, лепен, лепено шит	-	-	3,5	
			-	3,0	3,5	
			2,5	3,0	3,0	
	Изкуствен гьонopodobен материал	Лепен	2,5	2,5	4,0	
	Микропореста гума	Лепен, Лепено - шит	4,0	4,0	4,0	
			4,0	4,0	5,0	
Креп - гума, прозрачна и десенирана гума на листа	Лепено - шит, лепен	-	-	5,0		
		3,0	3,0	4,0		
Формувани ходила от гума и пластмаса	Лепен и лепено - шит	3,0	3,0	4,0		
Пластмаса	Леене под налягане	3,0	3,0	4,0		
Табан	Гьон - краища и шпалт - гьон	Лепен трандафорен, допелен и лепено - шит, леене под налягане	1,5	1,5	2,0	
			-	-	3,0	
			1,5	1,5	2,0	
	Синтетични материали	Лепен и леене под налягане Лепено - шит, допелен	1,5	1,5	1,75	За леене трябва да издържа 160°C
1,5			1,5	1,75		

5.3.7 Ципове

Функционалните ципове трябва да бъдат закрепени здраво към саята. Здравина на шева на ципа към саята при изпитване съгласно БДС EN ISO 17697, метод В не трябва да бъде по-малко от 10,0 N/mm. Характеристиките на циповете трябва да бъдат съгласно изискванията и методите за изпитване описани/посочени в БДС EN 16732 или еквивалентен стандарт.

5.3.8 Метални аксесоари, връзки, капси и самозалепващи ленти

Металните аксесоари, изпитани за устойчивост на корозия, съгласно БДС EN ISO 22775 не трябва да показват следи от корозия. Всички метални аксесоари, връзки капси и самозалепващи ленти трябва да отговарят на СД CEN ISO/TR 20572. Катарамите на сандалите (сандалетите) не трябва да съдържат никел при изпитване съгласно БДС EN 1811 и БДС EN 12472.

5.4 Изисквания към готовата обувка

За осигуряване на минимални изисквания за изпълнение широчината на монтажната ивица на саята (под кальпа) трябва да бъде 7 mm-10 mm.

При детски сандалети (сандали) здравината на закрепване на каишката при изпитване съгласно BS 5131-5.11 [3] трябва да бъде в областта на тока: не по-малко от 100 N; в областта на юза/свода: не по-малко от 80 N;

Здравината на закрепване на:

- ленти, катарамии и самозалепващи ленти с функционално значение: не по-малко от 100 N;
- еластични ленти: не по-малко от 150 N;
- декоративни елементи (панделки, катарамии и др.): не по-малко от 70 N.

Обувки, за които производителят е обявил в придружаваща информация, че са произведени от водоустойчиви материали или са водоустойчиви, се оценяват съгласно БДС EN ISO 20347.

Вземането на проби за изпитване за определяне на физичните характеристики трябва да е в съответствие с БДС EN 13400.

Готовите обувки, в зависимост от предназначението си, трябва да изпълняват изискванията от таблица 4.

Таблица 4 – Експлоатационни характеристики на готови обувки с различно предназначение

Характеристика	Метод за изпитване	Обувки за деца от 3 до 14 години	Бебешки обувки и обувки за малки деца до 3 години
Съпротивление на огъване на саята, килоцикли	БДС EN ISO 17694	Сухи - 100 Мокри - 20	Сухи - 15
Съпротивление на раздиране на саята (лицев материал и подплата), N - кожа - други материали	БДС EN 13571	Средна сила ≥ 60 ≥ 40	Средна сила ≥ 30 ≥ 30
Съпротивление на огъване на ходилото, mm	БДС EN ISO 17707	Да не се образуват пукнатини: Поливинилхлорид и термопластичен каучук След 45000 цикли Каучук: след 50000 цикли	-
Съпротивление на изтриване на ходилото, mm ³	БДС EN 12770	Микропореста гума и EVA : ≤ 550 mm ³ Каучук и твърд термопластичен каучук: ≤ 380 mm ³ Вулканизиран каучук и PVC: ≤ 250 mm ³ Полиуретан и мек термопластичен каучук: ≤ 300 mm ³ Директно лято ходило: ≤ 200 mm ³	-
Съпротивление на изтриване на подплатата и стелката,цикли	БДС EN 13520	Сухи > 25600 Мокри>12800	Сухи > 25600 Мокри>12800
Устойчивост на цвета на триене (подплата и вътрешна страна на саята), степен от сивата скала	БДС EN ISO 17700	След 50 цикли Триене с разтвор на пот ≥ 3	След 50 цикли Триене с разтвор на пот ≥ 3
Якост на свързване сая/ходило, N/mm	БДС EN ISO 17708	≥ 5,0 При разкъсване ≥ 3,0	≥ 3,0
Здравина на шева, N/mm естествена кожа: - едноредов - двуредов и триредов текстил и текстил с покритие: - едноредов - двуредов	БДС EN ISO 17697, Метод В	≥ 10,0 ≥ 13,0 ≥ 7,0 ≥ 9,0	≥ 5,0 ≥ 7,0 ≥ 5,0 ≥ 6,0
Съпротивление на плъзгане	БДС EN ISO 13287	≥ 0,30 плъзгане по равна повърхност ≥ 0,28 – плъзгане с тока напред Изпитване с керамични плочи, вода и детергент	≥ 0,30 плъзгане по равна повърхност ≥ 0,28 – плъзгане с тока напред Изпитване с керамични плочи, вода и детергент

6 Правила за приемане и начин за вземане на проби

6.1 Обувките се приемат на партиди. Под партида се разбира количеството обувки в чифтове, предназначено за еднократно предаване, изработени от еднородни материали, еднакъв метод на закрепване на ходилото, от един и същ вид и предназначение.

6.2 При приемане по договореност между производителя и търговеца се преглеждат не по-малко от 10 % от обувките в партидата. Ако при прегледа се установи, че повече от 5 % от прегледаните обувки не отговарят на договорените изисквания, партидата се отказва. Когато при изпитване на обувки за деца до 3 години се установи несъответствие по отношение на което и да е изискване за безвредност или безопасност, независимо от съответствието на останалите характеристики, партидата се отхвърля. Количеството обувки за изпитване се определя съгласно следната таблица, но не по-малко от 1 чифт:

Таблица 5 – Вземане на проби от бебешки и детски обувки

Размер на партидата	Брой на пробите за изпитване
До 50	2
51 до 250	3
251 до 1200	5
1201 и повече	8

7 Опаковка и маркировка

7.1 Всеки чифт обувки се завива в хартия или поставя в полиетиленов плик и се опакова в кутия. Във всяка кутия се поставя упътване за експлоатация и поддържане на обувките.

7.2 На всеки чифт обувки се поставят следните трайни означения:

- наименование на производителя (търговска марка);
- размер на обувката по Европейската или Мондопойнт система, съгласно СД ISO/TS 19407;
- пълнота на обувката(по избор);
- индификационен знак на модела;
- месец и година на производството;
- означение на вида на материалите съгласно наредбата за означаване вида на материалите, използвани в основните части на обувките [2].

Търговската марка се поставя на един от следните детайли: ходило, стелка, полустелка или петичка.

7.3 Когато се прави позоваване на този стандарт на всяка кутия се поставят етикети със следните означения:

- наименование на производителя (търговска марка);
- размер на обувката по Европейската или Мондопойнт система, съгласно СД ISO/TS 19407;
- индификационен знак на модела;
- цвят на материала;
- БДС 4530:2018.

8 Съхранение и транспорт

8.1 Обувките се съхраняват в закрити складови помещения при температура, не по-ниска от 5 °C и не по-висока от температурата на заобикалящата среда (лятно време) - без излагане на директна слънчева светлина, и относителна влажност на въздуха (65 ± 5) %. Кутиите с обувки се нареждат върху дървени скари или стелажи, но не повече от 10 реда, отдалечени на не по-малко от 1 m от отоплителните тела.

8.2 Срокът за съхраняване е 6 месеца от датата на производството на обувките.

8.3 Транспортират се в закрити, чисти превозни средства.

9 Гаранционни условия

9.1 За обувките, маркирани съгласно БДС 4530:2018, производителят гарантира съответствието на обувките с изискванията на стандарта за срока на годност, съгласно 8.2, при условията за съхраняване и транспорт, цитирани в 8.1 и 8.3.

9.2 Гаранционният срок на обувните изделия е най-малко 30 дни.

9.3 Рекламациите на обувните изделия се уреждат чрез безплатно отстраняване на дефекта, чрез замяна или чрез връщане на заплатената сума.

Обувните изделия се заменят с нови или заплатената сума се връща при наличие на един от следните неотстраними дефекти:

- напукване на лицевия материал;
- обелване на апретурата;
- прекосяване на ходилата по шева;
- разпаряне на рамата;
- падане на форта;
- пречупване на ходилата на обувките (при проявяване на този дефект гаранционният срок е 2 месеца);
- счупване на кленката или металната пластинка в камерната част на обувките;
- пускане на боя от подплатата;
- избиване на соли, съпроводено с нарушаване на структурата на кожата;
- повредени ципове.

Всички останали дефекти са отстраними.

Не се считат за дефекти: естественото износване на обувките и такива, предизвикани от неспазване на упътванията за съхраняване, поддържане и експлоатация по предназначение.

Когато рекламацията на купувача е предявена в срока за съхраняване и причината за дефекта е в производителя, разходите са за негова сметка, а след този срок - за сметка на съответната търговска организация.

Гаранционният срок за боти и ботуши не тече в периода 30 април до 1 октомври.

За репаратурата на отстранимите дефекти отговаря производителя. Срокът за уреждане на рекламацията е 20 дни. Ако в този срок не се отстрани дефектът, потребителят има право да си получи стойността на обувките съгласно касовата бележка. Времето за ремонта се изключва от гаранционния срок.

БИБЛИОГРАФИЯ

- [1] Решение (ЕС) 2016/1349 на Комисията от 5 август 2016 година за установяване на екологичните критерии за присъждане на екомаркировката на ЕС за обувни изделия
- [2] РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1907/2006 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 18 декември 2006 година относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията
- [3] НАРЕДБА за означаване вида на материалите, използвани в основните части на обувките (Приета с ПМС № 112 от 15.05.2006 г., обн., ДВ, бр. 43 от 26.05.2006 г., в сила от 10.06.2006 г., изм. и доп., бр. 75 от 18.09.2007 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г. Чл. 1. (1) С)
- [4] СД CEN/TR 16741 *Текстил и текстилни продукти. Ръководство по здравни и екологични въпроси във връзка с химичния състав на текстилните продукти за дрехи, обзавеждане на дома и тапицерия*
- [4] BS 5131-5.11 *Methods of test for footwear and footwear materials – Part 5: Testing of complete footwear – Section 5.11 Determination of the strength of buckle fastening assemblies [Методи за изпитване на обувки и материали за обувки. Част 5: Изпитване на готова обувка. Раздел 5.11 Определяне здравината на закрепване на каишките и катарамите]*